УДК 351:316.77:355.01
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.5/02

Бікулов Д. Т.
https://orcid.org/0000-0001-9188-7310
Запорізький національний університет

МЕХАНІЗМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Статтю присвячено визначенню особливостей і механізмів інформаційного забезпечення стратегічних комунікацій у системі публічного управління в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що в цей період комунікаційна діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування відбувається під впливом комплексу безпекових, правових, організаційних і технологічних обмежень. Органи публічної влади мають своєчасно інформувати населення, підтримувати суспільну довіру та протидіяти дезінформації, одночасно забезпечуючи захист державної таємниці, службової інформації, персональних даних і відомостей, розголошення яких може завдати шкоди обороноздатності та національній безпеці України.

Розглянуто основні загрози стратегічним комунікаціям, серед яких інформаційно-психологічний вплив противника, розвідувальна діяльність, поширення дезінформації та маніпулятивних повідомлень, недостатня захищеність каналів зв'язку, неузгодженість позицій органів влади та неконтрольоване оприлюднення чутливої інформації. Зазначено, що надмірне обмеження відкритості також має негативні наслідки, оскільки утворює інформаційні прогалини, сприяє поширенню чуток і знижує рівень довіри громадян до державних інституцій.

Особливу увагу приділено публічній активності народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб органів публічної влади та громадських діячів. Їхні заяви, виступи, публікації в соціальних мережах і контакти з медіа здатні впливати на суспільні настрої, міжнародний імідж України та результати інформаційного протиборства. У зв'язку із цим доведено необхідність поєднання права на публічне висловлення позиції з відповідальністю за зміст, достовірність і можливі безпекові наслідки поширених повідомлень.

Запропоновано інституційно врегулювати комунікаційну активність депутатів усіх рівнів і посадових осіб шляхом запровадження єдиних принципів координації, перевірки та поширення інформації. Обґрунтовано доцільність розроблення Кодексу стратегічних комунікацій парламенту та органів публічної влади, який має визначати стандарти взаємодії з медіа і громадськістю, правила використання захищених каналів зв'язку, порядок реагування на дезінформацію, рівні відповідальності та критерії оцінювання комунікаційної діяльності. Реалізація запропонованих положень сприятиме узгодженості публічних повідомлень, зменшенню інформаційних ризиків і зміцненню довіри громадян до органів влади.

Ключові слова: *парламентаризм,, парламентські комунікації, інформаційне забезпечення, цифрові канали комунікації, публічне управління, органи публічної влади, воєнний стан, стратегічні комунікації, кодекс стратегічних комунікацій, урядові комунікації, інформаційна політика.*

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України стратегічні комунікації набули значення одного з ключових інструментів забезпечення стійкості держави, координації діяльності органів публічної влади та підтримання довіри суспільства. Своєчасне надання достовірної інформації дає змогу пояснювати громадянам зміст управлінських рішень, формувати спільне розуміння державних пріоритетів, протидіяти дезінформації та забезпечувати взаємодію між владою, населенням, медіа й інститутами громадянського суспільства. Водночас воєнний стан об'єктивно зумовлює обмеження доступу до окремих відомостей і потребує посилення контролю за інформацією, поширення якої може створити загрози національній безпеці.

Складність інформаційного забезпечення стратегічних комунікацій полягає в необхідності дотримання балансу між відкритістю публічного управління та захистом державної таємниці, служ-

© Бікулов Д. Т., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

бової інформації, персональних даних і відомостей про діяльність сил безпеки й оборони. Надмірна закритість органів влади призводить до виникнення інформаційного вакууму, поширення чуток і зниження суспільної довіри. Натомість несвоєчасне, неузгоджене або неконтрольоване оприлюднення інформації може бути використане противником для ведення розвідувальної діяльності, проведення інформаційно-психологічних операцій і коригування власних дій.

Окремою проблемою є недостатня захищеність окремих каналів комунікації, через які посадові особи та депутати обмінюються службовою інформацією або взаємодіють із громадськістю. Використання особистих електронних адрес, незахищених месенджерів і відкритих цифрових платформ збільшує ризики витоку, спотворення та несанкціонованого поширення відомостей. За таких обставин інформаційне забезпечення стратегічних комунікацій не може обмежуватися підготовкою офіційних повідомлень, а має охоплювати перевірку інформації, визначення рівнів доступу, захист каналів зв'язку, координацію між установами та постійний моніторинг інформаційного простору.

Особливої уваги потребує комунікаційна активність народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, а також громадських діячів, які мають доступ до суспільно важливої або потенційно чутливої інформації. Їхні публічні заяви, виступи в медіа та повідомлення в соціальних мережах можуть не збігатися з офіційною позицією держави, містити неперевірені відомості або розкривати інформацію, корисну противнику. Водночас відсутність зрозумілих правил комунікації ускладнює визначення меж між свободою політичного висловлювання, демократичною підзвітністю та відповідальністю за можливі безпекові наслідки.

Чинне правове й організаційне регулювання не повною мірою забезпечує системну координацію комунікаційної діяльності органів публічної влади та депутатів усіх рівнів. Окремі правила інформаційної безпеки, доступу до інформації, захисту державної таємниці та взаємодії з медіа закріплені в різних нормативно-правових і внутрішньоорганізаційних документах, однак не утворюють єдиного механізму стратегічних комунікацій. Це зумовлює потребу у формуванні узгоджених стандартів підготовки, перевірки, захисту та поширення інформації, а також процедур реагування на дезінформаційні загрози.

Постановка завдання. Отже, актуальним науковим і практичним завданням є обґрунтування механізмів інформаційного забезпечення стратегічних комунікацій у публічному управлінні в умовах воєнного стану. Одним із напрямів розв'язання проблеми може стати розроблення Кодексу стратегічних комунікацій парламенту та органів публічної влади, який визначатиме єдині принципи комунікаційної діяльності, правила використання інформації, порядок міжвідомчої координації, стандарти взаємодії з громадськістю та медіа, а також відповідальність учасників комунікаційного процесу.

Мета – впорядкування та удосконалення підходів до комунікацій інститутів публічного управління на центральному та місцевому рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти стратегічних комунікацій досліджуються представниками наук із публічного управління, політології, соціальних комунікацій і національної безпеки. У наукових працях стратегічні комунікації розглядаються як скоординована діяльність, спрямована на формування та поширення узгоджених повідомлень, забезпечення взаємодії із цільовими аудиторіями й досягнення стратегічних цілей держави. Водночас дослідники наголошують, що ця категорія не обмежується інформуванням громадськості, а охоплює аналіз інформаційного середовища, стратегічне планування, міжвідомчу координацію, моніторинг суспільної реакції та оцінювання результативності комунікацій.

С. Г. Соловйов визначив спільні характеристики стратегічних комунікацій і публічного управління, звернувши увагу на їхню орієнтацію на досягнення суспільно значущих цілей, формування порядку денного, врахування інформаційного контексту та особливостей цільових аудиторій. Автор розглядає стратегічні комунікації як управлінську технологію, ефективне застосування якої потребує узгодженості дій і повідомлень суб'єктів публічної влади [1].

Д. В. Дубов досліджує проблеми концептуалізації та практичної реалізації стратегічних комунікацій, зокрема необхідність переходу від розрізнених інформаційних заходів до системного управління комунікаційними процесами [2]. У працях М. А. Ожевана розкрито сутність глобального протистояння стратегічних наративів і визначено пов'язані з ним виклики та ризики для України [3]. Є. Б. Тихомирова аналізує стратегічні комунікації як один із пріоритетних напрямів зовнішньої політики та безпеки, акцентуючи увагу на

взаємозв'язку публічної дипломатії, інформаційної політики та міжнародного позиціонування держави [4]. Зазначені дослідження сформували теоретичне підґрунтя для розуміння стратегічних комунікацій як комплексної діяльності, що поєднує управлінські, політичні, інформаційні та безпекові інструменти.

Особливості організації стратегічних комунікацій під час воєнного стану розглянуто Я. І. Макаровим. Дослідник зосередив увагу на діяльності Збройних Сил України та впливі нормативних і керівних документів на організацію комунікаційних процесів у воєнний період [5]. Важливість такого підходу полягає у врахуванні спеціального режиму роботи з інформацією, необхідності дотримання встановлених обмежень і координації діяльності комунікаційних підрозділів. Проте військова сфера має специфічну систему управління, тому відповідні положення не можуть бути автоматично перенесені на парламент, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Нормативне бачення інформаційних загроз відображене у Стратегії інформаційної безпеки України. У документі визначено такі загрози, як дезінформаційні кампанії, деструктивна пропаганда, інформаційні операції, несанкціоноване поширення та порушення цілісності інформації з обмеженим доступом [6]. Водночас нормативне регулювання переважно встановлює загальні цілі та напрями державної політики, але не формує цілісної системи правил комунікаційної поведінки депутатів і посадових осіб у цифровому інформаційному середовищі.

У документах НАТО інформаційні загрози розглядаються як навмисна, скоординована та маніпулятивна діяльність державних і недержавних суб'єктів, здатна негативно впливати на демократичні інституції, суспільну стійкість і довіру громадян. Запропонований НАТО підхід передбачає постійний моніторинг інформаційного середовища, аналіз поведінки ворожих суб'єктів, міжінституційну координацію, раннє попередження та оцінювання результатів комунікаційного реагування [7]. Важливим положенням цього підходу є необхідність поєднання протидії інформаційним загрозам із дотриманням свободи вираження поглядів, демократичних принципів і верховенства права.

Значний внесок у дослідження культури парламентаризму, парламентської відкритості та взаємодії представницьких органів із громадянами зробили іноземні науковці. Д. Бітем визначає основними характеристиками демократичного парламенту його представницький характер, прозорість, доступність, підзвітність та ефективність. На думку дослідника, культура парламентаризму виявляється не лише в дотриманні встановлених процедур, а й у здатності парламенту пояснювати свої рішення, забезпечувати участь громадян і відповідати на суспільні запити [8].

Ф. Нортон досліджує двосторонній характер відносин між парламентом і громадянами. Він доводить, що парламентська комунікація має охоплювати як участь виборців, громадських організацій і груп інтересів у законодавчому процесі, так і систематичне інформування суспільства про діяльність представницького органу [9]. В іншій праці науковець звертає увагу на те, що підвищення інституційної ефективності парламенту не обов'язково спричиняє автоматичне зростання суспільної довіри. Вирішальне значення мають поведінка парламентарів, узгодженість публічних повідомлень і спроможність парламенту колективно реагувати на комунікаційні кризи [10].

К. Лестон-Бандейра та Д. Бендер проаналізували використання соціальних мереж парламентськими інституціями й установили, що цифрові платформи переважно застосовуються для одностороннього повідомлення про парламентську діяльність, тоді як можливості повноцінного діалогу з громадянами використовуються обмежено [11]. У подальших дослідженнях К. Лестон-Бандейра обґрунтувала зв'язок парламентської комунікації із символічним представництвом і суспільною легітимністю парламенту [12]. Це означає, що інформаційна діяльність представницького органу має не лише передавати відомості, а й формувати у громадян розуміння ролі парламенту, його процедур і суспільного призначення.

А. Девіс розглядає парламент як особливу публічну комунікаційну сферу, у межах якої взаємодіють політики, посадові особи та представники медіа. Дослідник наголошує, що якість парламентської комунікації залежить від доступності інформації, аргументованості дискусії та можливості різних учасників впливати на формування порядку денного [13]. Ксіудянь Дай і Ф. Нортон, досліджуючи цифрову комунікацію європейських парламентів, звернули увагу на етичні проблеми використання інтернету, зокрема достовірність повідомлень, відповідальність парламентарів і співвідношення відкритості з інституційними обмеженнями [14].

Таким чином, міжнародні дослідження підтверджують, що культура парламентаризму безпосередньо пов'язана з якістю стратегічних кому-

нікацій. В умовах воєнного стану відкритість парламенту та право громадян на інформацію мають поєднуватися із захистом чутливих відомостей, координацією офіційних повідомлень і персональною відповідальністю парламентарів.

Проведений аналіз показав, що наявні дослідження достатньо ґрунтовно висвітлюють сутність стратегічних комунікацій, інформаційне протиборство, формування державних наративів, парламентську відкритість і комунікаційну діяльність сектору безпеки й оборони. Водночас недостатньо дослідженими залишаються механізми інформаційного забезпечення комунікаційної діяльності парламенту, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Подальшого опрацювання потребують питання визначення рівнів доступу до інформації, використання захищених каналів зв'язку, попередньої перевірки публічних повідомлень, координації позицій різних органів влади та відповідальності депутатів і посадових осіб за розголошення чутливих відомостей. Це обумовлює необхідність розроблення єдиних інституційних правил і Кодексу стратегічних комунікацій парламенту та органів публічної влади.

Виклад основного матеріалу. Стратегічні комунікації у публічному управлінні доцільно розглядати як систему узгоджених дій, повідомлень, інформаційних каналів і процедур зворотного зв'язку, спрямованих на досягнення визначених державою цілей. У воєнний період така система має забезпечувати не лише інформування громадян, а й стійкість державних інституцій, підтримання суспільної довіри, протидію ворожому інформаційному впливу та недопущення поширення відомостей, які можуть бути використані противником.

Особливе місце в цій системі належить парламенту й депутатам місцевих рад. Значна частина депутатів отримує представницькі мандати за виборчими списками політичних партій. Водночас чинний склад Верховної Ради України був сформований у 2019 році за змішаною виборчою системою: частину народних депутатів обрано за партійними списками, а частину – в одномандатних виборчих округах [17]. На місцевому рівні порядок обрання депутатів залежить від виду та чисельності відповідної територіальної громади, однак партії та їхні місцеві організації також відіграють визначальну роль у висуванні кандидатів і формуванні представницьких органів.

Отримання мандата за партійним списком означає, що депутат входить до представницького органу не лише як окрема публічна особа, а і як представник певної політичної сили, її програми та задекларованих перед виборцями зобов'язань. Відповідно, його комунікаційна діяльність має враховувати позицію партії або фракції, інтереси виборців, загальнодержавні пріоритети та вимоги національної безпеки. Це не виключає права депутата на власну позицію, однак передбачає відповідальне співвідношення особистого висловлювання з інституційною роллю, яку він виконує.

У практичній діяльності після набуття депутатського мандата окремі політики поступово дистанціюються від партійних програм і колективної відповідальності, формуючи власний інформаційний порядок денний. Соціальні мережі суттєво розширили можливості прямого спілкування депутатів із громадянами, дали змогу оперативно повідомляти про результати роботи, пояснювати законодавчі рішення й отримувати зворотний зв'язок. Водночас цифрові платформи створили умови для персоналізації політики, змагання за увагу аудиторії та перетворення парламентської діяльності на складову особистого медійного бренду.

Додатковим чинником є можливість монетизації цифрового контенту. Алгоритми соціальних мереж заохочують регулярне створення повідомлень, здатних викликати сильну емоційну реакцію, дискусії та значну кількість переглядів. За таких умов у депутата або посадової особи може виникнути суперечність між потребою відповідально й виважено інформувати суспільство та прагненням збільшити власну аудиторію. Емоційні заяви, конфліктні інтерпретації, передчасне оприлюднення неперевіреної інформації або критика без належного обґрунтування нерідко забезпечують більше охоплення, ніж змістовне пояснення складних управлінських рішень.

Окремої уваги потребує використання Telegram представниками парламенту, виконавчої влади, військових адміністрацій і політичного середовища. Проведений аналіз відкритих даних свідчить, що персональні та пов'язані з посадовими особами канали можуть мати аудиторію в сотні тисяч користувачів. Зокрема, Telegram-канал народного депутата України Олексія Гончаренка налічував близько 214 тис. підписників, канал Віталія Кіма – близько 294 тис., канал Михайла Федорова – близько 226 тис., а канал Антона Геращенка – близько 318 тис. підписників. Такі канали депутати чиновники створюють під час перебування на високих посадах чи у відповідному статусі, та із закінченням не зупиняють медійну активність.

Саме Телеграм є найбільш популярним засобом комунікації серед аудиторії, найманш захищеним та найменш контролюємим.

Отже, кожен із зазначених інформаційних ресурсів значно перевищує визначений для дослідження орієнтир у 50 тис. користувачів і за масштабом охоплення фактично виконує функції самостійного засобу масової комунікації.

Наведені показники дають підстави стверджувати, що комунікаційна активність окремого політика або посадової особи може бути співмірною з інформаційним впливом загальнонаціонального медіа. Водночас такі канали переважно управляються без традиційної редакційної структури, системи внутрішньої перевірки матеріалів і чіткого розмежування між офіційною, політичною та особистою комунікацією. У результаті швидкість і масштаб поширення повідомлень можуть значно перевищувати можливості органів влади щодо їх перевірки, уточнення або спростування.

Telegram-канали з багатотисячною аудиторією є ефективним інструментом оперативного інформування населення про повітряні тривоги, евакуаційні заходи, наслідки ворожих атак, рішення органів влади й надання допомоги громадянам. Проте вони одночасно формують зону підвищеного інформаційного ризику. Помилкове, передчасне або недостатньо виважене повідомлення здатне протягом короткого часу охопити сотні тисяч користувачів, бути скопійованим іншими каналами та медіа, а також потрапити до інформаційних ресурсів противника.

Правовий та організаційний статус персональних каналів посадових осіб часто залишається недостатньо визначеним. Не завжди зрозуміло, чи публікується повідомлення як офіційна позиція відповідного органу влади, позиція політичної партії або фракції чи як особиста думка депутата або посадової особи. Змішування приватної, політичної та службової комунікації ускладнює визначення відповідальності за достовірність поширених відомостей і створює можливості для маніпулятивного тлумачення повідомлень.

Цей процес не можна оцінювати виключно негативно, оскільки особиста комунікаційна активність депутатів є важливою складовою демократичної підзвітності. Проблема виникає тоді, коли прагнення до публічності витісняє виконання представницьких функцій, а інформаційна активність починає обслуговувати переважно особисті політичні або комерційні інтереси. У такому разі депутат використовує інституційний статус, доступ до інформації та парламентські майданчики для самопросування, не забезпечуючи належного зв'язку між інтересами виборців, діяльністю фракції та процесом прийняття рішень.

Для позначення такого явища пропонується використовувати поняття «парламентський комунікаційний егоїзм». Під ним слід розуміти модель поведінки, за якої депутат підпорядковує комунікаційну діяльність формуванню особистої популярності, навіть якщо обраний спосіб комунікації суперечить інтересам парламенту, політичної сили, суспільства або держави. Ознаками парламентського комунікаційного егоїзму є персоналізація колективних результатів, демонстративне дистанціювання від спільно ухвалених рішень, поширення неперевіреної інформації, використання конфліктної риторики та створення інформаційних приводів, не пов'язаних із виконанням депутатських обов'язків.

Таблиця 1

Аудиторія окремих Telegram-каналів представників політичного та публічно-управлінського середовища України

Представник	Статус у системі публічної комунікації	Telegram-канал	Кількість підписників, тис. осіб
Олексій Гончаренко	народний депутат України	«ГОНЧАРЕНКО»	214
Віталій Кім	представник регіонального публічного управління	«Vitalii KIM. Official»	294
Михайло Федоров	представник центральної виконавчої влади	«FEDOROV»	226
Антон Геращенко	політичний і громадський діяч	«Pravda Gerashchenko»	318

Примітка: кількість підписників зафіксовано станом на 13 лютого 2026 року. Показники Telegram-каналів є динамічними та можуть змінюватися.

Джерело: складено авторами за відкритими даними Telegram-каналів О. Гончаренка, В. Кіма, М. Федорова та А. Геращенка.

Ризики такої поведінки посилюються в умовах тривалої війни. Відповідно до статті 83 Конституції України, якщо строк повноважень Верховної Ради України закінчується під час дії воєнного або надзвичайного стану, її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії парламенту, обраного після скасування відповідного правового режиму [15]. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» забороняє проведення виборів Президента України, Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування під час воєнного стану [16].

Отже, відсутність виборчої ротації в цей період є не політичним рішенням окремих суб'єктів, а наслідком установленого конституційно-правового режиму.

Водночас тривале функціонування представницьких органів без проведення чергових виборів створює специфічні інституційні ризики. Послаблюється безпосередній вплив виборчого циклу на поведінку депутатів, зменшується можливість оперативного оновлення представницького складу, а зв'язок між депутатами та виборцями може ставати менш інтенсивним. За відсутності належних внутрішніх механізмів підзвітності це може спричиняти професійне виснаження, формалізацію депутатської діяльності, зниження дисципліни та переважання особистих комунікаційних стратегій над інституційними.

Саме комунікація за таких умов стає одним із найслабших елементів парламентської діяльності. Депутат зберігає мандат і правовий статус, але може втрачати системний зв'язок із виборцями, місцевими громадами, професійними середовищами та громадськими організаціями. Одночасно зростає залежність від соціальних мереж як основного джерела оцінювання суспільної реакції. Проте цифрова аудиторія не завжди є репрезентативною, а популярність певної позиції в мережі не може автоматично розглядатися як підтвердження її відповідності суспільним інтересам.

Особливо небезпечним є поширення депутатами та посадовими особами інформації, яка прямо або опосередковано може бути використана противником. Ідеться про відомості щодо діяльності сил безпеки й оборони, стану критичної інфраструктури, місць і наслідків ворожих ударів, міжнародної допомоги, роботи державних органів, внутрішніх конфліктів і суспільних настроїв. Навіть якщо автор повідомлення не має наміру сприяти противнику, неперевірене або несвоєчасне оприлюднення відомостей може стати складовою ворожої інформаційної операції, використовуватися для розвідувальної діяльності, коригування повторних ударів, посилення панічних настроїв, дискредитації державних інституцій або поглиблення суспільних суперечностей.

Тому науково та юридично некоректно автоматично стверджувати, що критична заява депутата є свідомою «роботою на ворога». Наявність умислу та ознак правопорушення має встановлюватися уповноваженими органами відповідно до законодавства. Разом із тим комунікаційна необережність, прагнення до швидкого медійного ефекту та нехтування безпековими наслідками можуть об'єктивно сприяти досягненню інформаційних цілей противника. Це зумовлює потребу не в забороні політичної дискусії, а у формуванні зрозумілих стандартів відповідальної публічної поведінки.

Упорядкування комунікаційної діяльності депутатів не повинно перетворюватися на запровадження цензури або усунення політичного плюралізму. Демократичний парламент передбачає дискусію, критику діяльності уряду, представлення альтернативних позицій і здійснення парламентського контролю. Однак свобода політичного висловлювання має поєднуватися з перевіркою фактів, захистом інформації з обмеженим доступом, дотриманням етичних норм і розумінням можливих наслідків кожного публічного повідомлення.

Для розв'язання цієї проблеми доцільно сформувати добровільні, але інституційно підтримувані рамки стратегічних комунікацій. Їхнім основним документом може стати Кодекс стратегічних комунікацій парламенту та органів публічної влади. Кодекс не повинен замінювати законодавство або встановлювати політичну цензуру. Його призначення полягає у визначенні єдиних принципів, професійних стандартів і процедур, яких добровільно дотримуватимуться депутати, посадові особи та працівники комунікаційних підрозділів.

Такий Кодекс доцільно побудувати на принципах достовірності, своєчасності, відповідальності, узгодженості, безпеки, відкритості та поваги до політичного плюралізму. Він має передбачати:

– перевірку суспільно значущої інформації перед її оприлюдненням;

– недопущення розголошення державної таємниці, службової, оперативної та іншої інформації з обмеженим доступом;

– використання захищених каналів для передавання чутливих відомостей;

– координацію повідомлень із відповідальними державними органами під час кризових і воєнних подій;

– розмежування особистої позиції депутата, позиції політичної партії або фракції та офіційної позиції парламенту чи іншого органу влади;

– відмову від свідомого поширення неперевірених відомостей, панічної, дискримінаційної та деструктивної риторики;

– прозоре позначення рекламного, спонсорованого або монетизованого контенту;

– оперативне виправлення помилкової інформації та повідомлення аудиторії про внесені уточнення;

– проведення періодичного навчання депутатів, посадових осіб та адміністраторів цифрових ресурсів із питань інформаційної безпеки;

– створення механізмів професійної консультації перед оприлюдненням потенційно чутливих повідомлень.

Окремий розділ Кодексу має регулювати використання персональних та офіційних Telegram-каналів. Доцільно встановити вимоги щодо чіткого позначення статусу каналу, визначення відповідальних адміністраторів, багатофакторного захисту облікового запису, перевірки інформації перед публікацією, збереження журналу публікацій, погодження чутливих відомостей і розмежування офіційних та особистих повідомлень. Особливі обмеження мають застосовуватися до інформації про місця влучань, стан критичної інфраструктури, розташування військових підрозділів, результати бойової роботи та наслідки атак.

Важливо, щоб Кодекс діяв не лише на рівні Верховної Ради України, а й був адаптований для обласних, районних, міських, селищних і сільських рад, а також військових адміністрацій. Депутати місцевих рад і керівники військових адміністрацій мають доступ до суспільно важливої та потенційно чутливої інформації про функціонування критичної інфраструктури, проведення евакуаційних заходів, переміщення населення, забезпечення гуманітарною допомогою та ліквідацію наслідків ворожих атак. Тому інформаційні ризики на регіональному й місцевому рівнях можуть бути не менш значними, ніж на загальнодержавному.

Практична реалізація Кодексу може передбачати добровільне приєднання депутатів і посадових осіб, проведення регулярного навчання, створення консультативного підрозділу з питань стратегічних комунікацій та запровадження механізму професійного розгляду спірних ситуацій. Кодекс має передбачати не політичне покарання за висловлену позицію, а реагування на порушення встановлених процедур роботи з інформацією.

Якщо порушення не містить ознак правопорушення, відповідними заходами можуть бути оприлюднення уточнення, виправлення помилкового повідомлення, надання професійних рекомендацій або розгляд ситуації уповноваженим етичним органом. Якщо ж у діях особи_multilingual містяться ознаки адміністративного чи кримінального правопорушення, відповідні матеріали мають передаватися компетентним органам у порядку, передбаченому законодавством.

Стратегія парламенту та інших органів публічної влади у сфері комунікацій під час війни має ґрунтуватися на єдності суспільства, підтриманні державної стійкості та спільній протидії ворогу. Єдність при цьому не означає відсутності політичної дискусії, критики або альтернативних поглядів. Вона передбачає спільне розуміння пріоритетності захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, життя громадян і демократичного конституційного ладу.

Таким чином, механізм інформаційного забезпечення стратегічних комунікацій у воєнний період має поєднувати нормативно-правове регулювання, інституційну координацію, захист інформації, використання безпечних каналів зв'язку, професійну підготовку, етичну саморегуляцію та постійний зворотний зв'язок із громадянами. Запровадження запропонованих правил сприятиме зменшенню проявів парламентського комунікаційного егоїзму, підвищенню відповідальності депутатів і посадових осіб, зниженню інформаційних ризиків та формуванню узгодженої моделі комунікації парламенту й органів публічної влади в умовах воєнного стану.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що інформаційне забезпечення стратегічних комунікацій у публічному управлінні під час воєнного стану має формуватися як цілісна система збирання, перевірки, захисту, координації та поширення інформації. Її функціонування повинно забезпечувати баланс між відкритістю органів публічної влади, правом громадян на одержання достовірної інформації та необхідністю захисту відомостей, розголошення яких може зашкодити національній безпеці й обороноздатності України.

Встановлено, що особливу роль у сучасному комунікаційному середовищі відіграють персональні цифрові ресурси депутатів, посадових осіб, керівників військових адміністрацій і громадсько-політичних діячів. Telegram-канали окремих представників публічної сфери мають сотні тисяч підписників, а тому за масштабом впливу фактично виконують функції самостійних засобів масової

комунікації. Водночас відсутність традиційного редакційного контролю, висока швидкість поширення повідомлень і недостатнє розмежування офіційної, політичної та особистої позиції створюють ризики оприлюднення неперевіреної або чутливої інформації.

Обґрунтовано, що під час тривалої відсутності виборчої ротації, обумовленої правовим режимом воєнного стану, можуть послаблюватися зв'язки між депутатами та виборцями й посилюватися персоналізація політичної комунікації. Одним із проявів цього процесу є парламентський комунікаційний егоїзм – підпорядкування інформаційної діяльності особистому медійному просуванню без належного врахування інтересів виборців, парламенту, політичної сили та держави. Особливо небезпечними є повідомлення, які навіть за відсутності умислу можуть використовуватися противником для розвідувальної діяльності, поширення паніки, дискредитації органів влади та поглиблення суспільних суперечностей.

Упорядкування комунікаційної діяльності не повинно призводити до обмеження політичного плюралізму, парламентського контролю або обґрунтованої критики діяльності органів влади. Необхідно регулювати не зміст політичної позиції, а процедури роботи з інформацією: перевірку відомостей, визначення рівнів доступу, використання захищених каналів зв'язку, розмежування офіційних та особистих повідомлень, погодження чутливої інформації й оперативне виправлення помилок.

Запропоновано розробити та запровадити Кодекс стратегічних комунікацій парламенту й органів публічної влади. Він має закріпити принципи достовірності, своєчасності, безпеки, узгодженості, відповідальності, відкритості та поваги до свободи вираження поглядів. Окремий розділ Кодексу доцільно присвятити використанню соціальних мереж і месенджерів депутатами та посадовими особами, передбачивши вимоги щодо статусу каналу, захисту облікових записів, перевірки повідомлень, визначення відповідальних адміністраторів і недопущення розголошення інформації з обмеженим доступом.

Практична реалізація запропонованого підходу потребує регулярного навчання депутатів і посадових осіб, створення консультативних підрозділів зі стратегічних комунікацій, проведення моніторингу інформаційного простору та запровадження механізмів професійного розгляду порушень. Такі механізми мають застосовуватися на рівні Верховної Ради України, органів виконавчої влади, місцевих рад і військових адміністрацій.

Отже, стратегія парламенту та органів публічної влади у воєнний період має ґрунтуватися на суспільній єдності, підтриманні стійкості державних інституцій і спільній протидії ворожому інформаційному впливу. Формування єдиних стандартів комунікаційної діяльності сприятиме зменшенню інформаційних ризиків, підвищенню відповідальності публічних осіб, зміцненню довіри громадян до державних інституцій та забезпеченню послідовної інформаційної політики України в умовах війни.

Список літератури:

1. Соловйов С. Г. Спільність характеристик стратегічних комунікацій та публічного управління. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 46–47. DOI: 10.33990/2070-4011.46/47.2016.176103.

2. Дубов Д. В. Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації та практичної реалізації. *Стратегічні пріоритети*. Серія «Політика». 2016. № 4 (41). С. 9–23. https://niss-priority.com/index.php/journal/article/view/111

3. Ожеван М. А. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України. *Стратегічні пріоритети*. Серія «Політика». 2016. № 4 (41). С. 30–40.

4. Тихомирова Є. Б. Стратегічні комунікації як один із пріоритетів глобальної стратегії зовнішньої політики і безпеки. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. 2021. № 14.

5. Макаров Я. І. Організація стратегічних комунікацій Збройних Сил України в період воєнного стану. *Інформація та соціум*. 2023. С. 38–41. URL: https://jias.donnu.edu.ua/article/view/14587.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки» : Указ Президента України від 28.12.2021 № 685/2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021.

7. NATO's Approach to Counter Information Threats. Endorsed by Allied Defence Ministers on 18 October 2024. NATO. URL: https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2024/10/18/natos-approach-to-counter-information-threats.

8. Beetham D. *Parliament and Democracy in the Twenty-First Century: A Guide to Good Practice*. Geneva : Inter-Parliamentary Union, 2006. 215 p. URL: https://www.ipu.org/resources/publications/handbooks/2016-07/parliament-and-democracy-in-twenty-first-century-guide-good-practice.

9. Norton P. Parliament and Citizens in the United Kingdom. *The Journal of Legislative Studies*. 2012. Vol. 18, No. 3–4. P. 403–418. DOI: 10.1080/13572334.2012.706053.

10. Norton P. Speaking for Parliament. *Parliamentary Affairs*. 2017. Vol. 70, No. 2. P. 191–206. DOI: 10.1093/pa/gsw031.

11. Leston-Bandeira C., Bender D. How Deeply Are Parliaments Engaging on Social Media? *Information Polity*. 2013. Vol. 18, No. 4. DOI: 10.3233/IP-130316.

12. Leston-Bandeira C. Why Symbolic Representation Frames Parliamentary Public Engagement. *The British Journal of Politics and International Relations*. 2016. Vol. 18, No. 2. DOI: 10.1177/1369148115615029.

13. Davis A. Evaluating Communication in the British Parliamentary Public Sphere. *British Politics*. 2009. Vol. 11, No. 2. DOI: 10.1111/j.1467-856X.2008.00344.x.

14. Dai X., Norton P. (eds.). *The Internet and Parliamentary Democracy in Europe: A Comparative Study of the Ethics of Political Communication in the Digital Age*. London : Routledge, 2008. 168 p. URL: https://www.routledge.com/The-Internet-and-Parliamentary-Democracy-in-Europe-A-Comparative-Study-of-the-Ethics-of-Political-Communication-in-the-Digital-Age/Dai-Norton/p/book/9780415572224

Bikulov D. T. MECHANISMS OF INFORMATION SUPPORT FOR STRATEGIC COMMUNICATIONS WITHIN THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM UNDER MARTIAL LAW

The article examines the specific features and mechanisms of information support for strategic communications within the public administration system under martial law. It is substantiated that, during this period, the communication activities of state authorities and local self-government bodies are influenced by a combination of security, legal, organizational, and technological restrictions. Public authorities must inform citizens in a timely manner, maintain public trust, and counter disinformation while protecting state secrets, official information, personal data, and other information whose disclosure may threaten Ukraine's defence capability and national security.

The main threats to strategic communications are considered, including the adversary's information and psychological influence, intelligence activities, the dissemination of disinformation and manipulative messages, insufficient protection of communication channels, inconsistencies between the positions of public authorities, and the uncontrolled disclosure of sensitive information. It is noted that excessive restrictions on information openness may also have negative consequences, as they create information gaps, contribute to the spread of rumours, and reduce public trust in state institutions.

Particular attention is paid to the public communication activities of Members of the Parliament of Ukraine, local council members, public officials, and civil society representatives. Their statements, speeches, social media publications, and contacts with the media may influence public sentiment, Ukraine's international image, and the outcomes of information confrontation. Therefore, the right to express a public position should be combined with responsibility for the content, reliability, and potential security consequences of disseminated messages.

The article proposes institutional regulation of the communication activities of elected representatives at all levels and public officials through the introduction of unified principles for coordinating, verifying, and disseminating information. The expediency of developing a Code of Strategic Communications for the Parliament and public authorities is substantiated. Such a document should establish standards for interaction with the media and the public, rules for using secure communication channels, procedures for responding to disinformation, levels of responsibility, and criteria for evaluating communication activities. The implementation of the proposed provisions will contribute to the consistency of public messages, the reduction of information risks, and the strengthening of citizens' trust in public authorities.

Keywords: *parliamentarism,, parliamentary communications, information support, digital communication channels, public administration, public authorities, martial law, strategic communications, Strategic Communications Code, government communications, information policy.*

Дата першого надходження статті до видання: 04.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026